Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2025)0286

Učinki umetne inteligence na finančni sektor

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. novembra 2025 o učinkih umetne inteligence na finančni sektor (2025/2056(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 9. aprila 2025 z naslovom Akcijski načrt za celino umetne inteligence (COM(2025)0165),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. septembra 2020 o strategiji EU za digitalne finance (COM(2020)0591),

– ob upoštevanju poročila Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA) z dne 25. februarja 2025 z naslovom *Artificial intelligence in EU investment funds: adoption, strategies and portfolio exposures* (Umetna inteligenca v naložbenih skladih EU: sprejetje, strategije in izpostavljenosti portfelja),

– ob upoštevanju izjave ESMA z dne 30. maja 2024 o uporabi umetne inteligence pri zagotavljanju investicijskih storitev za male vlagatelje,

– ob upoštevanju poročila Evropskega organa za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA) z dne 10. februarja 2025 o oceni učinka mnenja EIOPA o upravljanju umetne inteligence in obvladovanju tveganj,

– ob upoštevanju poročila EIOPA z dne 30. aprila 2024 z naslovom *Report on the digitalisation of the European insurance sector* (Poročilo o digitalizaciji evropskega zavarovalniškega sektorja),

– ob upoštevanju poročila Evropskega bančnega organa (EBA) z dne 29. novembra 2024 z naslovom *Risk Assessment Questionnaire (RAQ) – Autumn 2024* (Vprašalnik za oceno tveganja – jesen 2024),

– ob upoštevanju poročila EBA z dne 4. avgusta 2023 z naslovom *Machine learning for internal rating-based models* (Strojno učenje za modele, ki temeljijo na notranjih bonitetnih ocenah),

– ob upoštevanju članka Elizabeth McCaul, članice nadzornega odbora Evropske centralne banke (ECB), z dne 26. februarja 2024 z

naslovom *From data to decisions: AI and supervision* (Od podatkov do odločitev: umetna inteligenca in nadzor),

– ob upoštevanju publikacije ECB z dne 7. maja 2024 z naslovom *The rise of artificial intelligence: benefits and risks for financial stability* (Vzpon umetne inteligence: koristi in tveganja za finančno stabilnost),

– ob upoštevanju delovnega dokumenta Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj z dne 15. decembra 2023 z naslovom *Generative Artificial Intelligence in finance* (Ustvarjalna umetna inteligenca v financah),

– ob upoštevanju poročila Banke za mednarodne poravnave z dne 12. decembra 2024 z naslovom *Regulating AI in the financial sector: recent developments and main challenges* (Urejanje umetne inteligence v finančnem sektorju: nedavni razvoj in glavni izzivi),

– ob upoštevanju poročila Banke za mednarodne poravnave z dne 13. junija 2024 z naslovom *Intelligent financial system: how AI is transforming finance* (Inteligentni finančni sistem: kako umetna inteligenca spreminja finance),

– ob upoštevanju poročila skupine strokovnjakov G7 na visoki ravni z dne 19. decembra 2024 z naslovom *Artificial Intelligence and Economic and Financial Policy Making* (Umetna inteligenca ter oblikovanje gospodarske in finančne politike),

– ob upoštevanju poročila Odbora za finančno stabilnost z dne 14. novembra 2024 z naslovom *The Financial Stability Implications of Artificial Intelligence* (Učinki umetne inteligence na finančno stabilnost),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1624 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2024 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma[1],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1689 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci in spremembi uredb (ES) št. 300/2008, (EU) št. 167/2013, (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 in (EU) 2019/2144 ter direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 in (EU) 2020/1828 (Akt o umetni inteligenci)[2],

– Uredba (EU) 2022/2554 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor in

---

1 UL L, 2024/1624, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj.

2 UL L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

spremembi uredb (ES) št. 1060/2009, (EU) št. 648/2012, (EU) št. 600/2014, (EU) št. 909/2014 in (EU) 2016/1011[3] (akt o digitalni operativni odpornosti),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (splošna uredba o varstvu podatkov)[4],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2016/97 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. januarja 2016 o distribuciji zavarovalnih produktov[5] (direktiva o distribuciji zavarovalnih produktih),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012[6] (uredba o trgih finančnih instrumentov),

– ob upoštevanju Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU[7](direktiva o trgih finančnih instrumentov),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012[8](uredba o kapitalskih zahtevah),

– ob upoštevanju Direktive 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES[9](direktiva o kapitalskih zahtevah),

– ob upoštevanju Direktive 2011/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011 o upraviteljih alternativnih investicijskih

---

3 UL L 333, 27.12.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj.
4 UL L 119, 4.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
5 UL L 26, 2.2.2016, str. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/97/oj.
6 UL L 173, 12.6.2014, str. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/600/oj.
7 UL L 173, 12.6.2014, str. 349, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/65/oj.
8 UL L 176, 27.6.2013, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.
9 UL L 176, 27.6.2013, str. 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj.

skladov in spremembah direktiv 2003/41/ES in 2009/65/ES ter uredb (ES) št. 1060/2009 in (EU) št. 1095/2010[10] (direktiva o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov),

– ob upoštevanju Direktive 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II)[11],

– ob upoštevanju Direktive 2009/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjemih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP)[12],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES[13] (direktiva o plačilnih storitvah),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 3. maja 2022 o umetni inteligenci v digitalni dobi[14],

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A10-0225/2025),

A. ker je akt EU o umetni inteligenci prvi celovit regulativni okvir za umetno inteligenco;

B. ker sta v točki 5(b) in (c) Priloge III k aktu o umetni inteligenci opredeljena dva primera uporabe z visokim tveganjem za sektor finančnih storitev, in sicer uporaba sistemov umetne inteligence za točkovanje potrošniških kreditov in ocene kreditne sposobnosti ter za ocene tveganja in oblikovanje cen življenjskih in zdravstvenih zavarovanj;

C. ker je sistem umetne inteligence opredeljen kot sistem, temelječ na napravah, ki je zasnovan za delovanje z različnimi stopnjami avtonomije in lahko po uvedbi izkaže prilagodljivost ter za eksplicitne ali implicitne cilje iz prejetih vhodnih podatkov sklepa, kako ustvariti

---

10 UL L 174, 1.7.2011, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/61/oj.
11 UL L 335, 17.12.2009, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj.
12 UL L 302, 17.11.2009, str. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/65/oj.
13 UL L 337, 23.12.2015, str. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj.
14 UL C 465, 6.12.2022, str. 65.

izhodne podatke, kot so napovedi, vsebine, priporočila ali odločitve, ki lahko vplivajo na fizična ali virtualna okolja;

D. ker je model umetne inteligence za splošne namene opredeljen kot model umetne inteligence, tudi kadar se uči z veliko količino podatkov z uporabo samonadzora v velikem obsegu, ki kaže znatno splošnost in je ne glede na to, kako je dan na trg, sposoben kompetentno opravljati širok nabor različnih nalog in ki ga je mogoče vključiti v različne sisteme ali aplikacije nižje v verigi, razen modelov umetne inteligence, ki se uporabljajo za dejavnosti raziskav, razvoja ali izdelave prototipov, preden se dajo na trg;

E. ker sistemi, ki se uporabljajo za izboljšanje matematične optimizacije ali za pospešitev in približevanje tradicionalnih uveljavljenih metod optimizacije, kot so linearne ali logistične regresijske metode, ne spadajo na področje uporabe opredelitve sistema umetne inteligence;

Stanje uvajanja umetne inteligence na področju finančnih storitev

1. je seznanjen s široko in raznoliko uporabo umetne inteligence v sektorju finančnih storitev EU, pri čemer finančne institucije že dolgo uporabljajo klasično strojno učenje in zdaj postopoma eksperimentirajo z uporabo generativne umetne inteligence, vključno z velikimi jezikovnimi modeli in drugimi temeljnimi modeli; poudarja, da je večina sedanjih primerov uporabe umetne inteligence namenjena racionalizaciji zalednih postopkov, pri čemer večina aplikacij pomeni inovacije z majhnim tveganjem in ne inovacij z visokim tveganjem; vendar ugotavlja, da je uporaba umetne inteligence za ocenjevanje kreditne sposobnosti fizičnih oseb ali za določanje njihove kreditne ocene, ki je v aktu o umetni inteligenci trenutno opredeljena kot visokotvegana, razširjena in se še povečuje; poudarja, da bi morala biti uporaba popolnoma avtonomnih sistemov umetne inteligence v finančnem sektorju pod človeškim nadzorom[15]; ugotavlja, da finančne institucije še naprej proučujejo primere uporabe, ki vključujejo uporabo modelov umetne inteligence za splošne namene, katerih večja kompleksnost pomeni večje operativno tveganje in tveganje skladnosti, vendar ugotavlja tudi, da so te aplikacije večinoma še v fazi testiranja;

2. meni, da je umetna inteligenca velika priložnost za finančne institucije EU, da razvijejo bolj inovativne produkte, poenostavijo svoje poslovanje in izboljšajo svojo globalno konkurenčnost; poudarja, da lahko uporaba umetne inteligence v finančnih storitvah prinese družbene koristi, kot so učinkovitejše odkrivanje in preprečevanje goljufij, pregledi za preprečevanje pranja denarja in preverjanje sankcij, podpora strankam, spremljanje transakcij, personalizirano finančno svetovanje, zbiranje, analiza in poročanje o

15 Vprašalnik EBA za oceno tveganja – jesen 2024; poročilo EIOPA o digitalizaciji evropskega zavarovalniškega sektorja; poročilo ESMA o umetni inteligenci v investicijskih skladih EU.

okoljskih, socialnih in upravljavskih podatkih, modeli in strategije trgovanja, pomoč pri zagotavljanju skladnosti z zakonodajo, nadzor trga in spremljanje zlorabe trga; meni, da bi bilo treba pri uporabi umetne inteligence v finančnem sektorju vzpostaviti ravnovesje med inovacijami in konkurenčnostjo na eni strani ter obvladovanjem tveganj, varstvom potrošnikov in finančno stabilnostjo na drugi strani; poudarja, da bi bilo treba koristi uporabe umetne inteligence pri finančnih storitvah najprej prenesti na končne stranke, na primer z nižjimi cenami, boljšim kritjem, večjo finančno vključenostjo in dostopom ter večjo finančno pismenostjo;

3. ugotavlja, da uporaba umetne inteligence v finančnih storitvah prinaša tudi tveganja; poudarja, da so pred nedavnim prebojem na področju velikih jezikovnih modelov ta tveganja izhajala iz kakovosti, natančnosti in reprezentativnosti podatkov, na katerih so se modeli učili, saj so rezultati umetne inteligence, ki niso povezani z velikimi jezikovnimi modeli, le toliko zanesljivi kot vhodni podatki; poudarja, da bi lahko slaba kakovost podatkov med drugim vodila do diskriminatornih rezultatov, zavajajoče prodaje in krepitve sistemskih pristranskosti, medtem ko bi lahko nepregledni in kompleksni modeli povzročili kršitve zasebnosti in izključitev ranljivih potrošnikov, na primer s cenovno diskriminacijo, s čimer bi se povečala obstoječa tveganja ali ustvarila nova; poudarja, da veliki jezikovni modeli prinašajo znatna dodatna tveganja, ki jih je težko izmeriti, vključno z halucinacijami modelov, tudi če so učni podatki visoke kakovosti; poudarja, da je treba ta tveganja in posledice učinkovito ublažiti; je tudi seznanjen z izzivi, povezanimi z ranljivostmi na področju kibernetske varnosti in razložljivostjo sistemov umetne inteligence; zato poudarja, da je treba zagotoviti zanesljivo upravljanje podatkov, temeljito testiranje in dokumentiranje modelov umetne inteligence, hkrati pa ohraniti človeški nadzor in visok standard za uporabo sistemov umetne inteligence v aplikacijah, namenjenih potrošnikom;

4. se zaveda, da so finančne institucije sprejele premišljen pristop k razvoju, testiranju in uvajanju sistemov umetne inteligence, da bi zagotovile skladnost z obstoječo medsektorsko in sektorsko zakonodajo; poudarja, da je lahko ta preudaren pristop tudi posledica neizkazanega povpraševanja strank ter njihovih spreminjajočih se pričakovanj in pomislekov glede tveganja, kot je opisano zgoraj;

5. poudarja, da vzpon umetne inteligence pomeni izzive za nadzorne organe, zlasti zaradi pomanjkanja strokovnega znanja o umetni inteligenci in ustreznih nadzornih orodij, da bi lahko ocenili napredne modele strojnega učenja in generativne umetne inteligence; poziva evropske in nacionalne nadzorne organe, naj se prilagodijo vse večji uporabi umetne inteligence v finančnih storitvah ter spremljajo, ocenjujejo in zmanjšujejo tveganja za potrošnike in finančno stabilnost, pri čemer naj pazijo, da ne bodo zavirali inovacij

z nesorazmernimi regulativnimi bremeni ali preveč predpisujočimi regulativnimi pristopi;

6. ugotavlja, da lahko koncentracija ponudnikov storitev umetne inteligence , ki ponujajo investicijsko svetovanje, privede do črednega ravnanja, ki ga spodbujajo podobni modeli in omejeni viri podatkov; poziva evropske in nacionalne nadzornike, naj spremljajo ta tveganja in finančne institucije, da bi jih upoštevali pri razvoju orodij umetne inteligence;

7. je seznanjen z odvisnostjo finančnih akterjev EU od tretjih ponudnikov tehnologije za gostovanje in razvoj njihovih modelov umetne inteligence ter poudarja, da je večina finančnih podjetij pri teh storitvah odvisna le od nekaj tretjih ponudnikov, kar lahko privede do tveganja koncentracije in zmanjša pogajalsko moč finančnih institucij pri pogajanjih ali spreminjanju pogodbenih pogojev za storitve umetne inteligence; je zaskrbljen, da bi lahko odvisnost od majhnega števila ponudnikov določene storitve povzročila sistemska tveganja v primeru motenj, zlasti če ni mogoče hitro preiti na alternativne ponudnike;

8. ugotavlja, da morajo finančne institucije v skladu z nedavno sprejetim aktom o digitalni operativni odpornosti (DORA) sprejeti ukrepe za zmanjšanje tveganja koncentracije, ki izhaja iz tretjih ponudnikov storitev IKT, vključno z načrti izrednih ukrepov in ureditvami za zagotavljanje neprekinjenega poslovanja; poziva Komisijo in evropske nadzorne organe, naj ocenijo zlasti izvedljivost uporabe izhodnih strategij in prehodnih določb iz uredbe DORA za modele umetne inteligence, ki jih gosti infrastruktura tretjih ponudnikov, zlasti glede na znatno odvisnost od zunanjih ponudnikov storitev umetne inteligence iz tretjih držav;

9. poudarja, da morajo imeti podjetja EU možnost, da za razvoj in uporabo umetne inteligence uporabljajo obstoječo infrastrukturo v oblaku; poziva k dejavnemu preučevanju možnosti za okrepitev združljivosti in interoperabilnosti modelov umetne inteligence in okvirov skladnosti z modeli podobno mislečih mednarodnih partnerjev, zlasti tistih, ki si prizadevajo zagotoviti enako zanesljive regulativne zaščitne ukrepe, da bi zagotovili, da bodo finančne institucije EU ohranile dostop do orodij in ponudnikov umetne inteligence, ter oblikovali uravnotežene svetovne standarde, hkrati pa zagotovili pravno varnost za evropska podjetja;

10. podpira pobude za spodbujanje razvoja umetne inteligence in računalništva v oblaku v EU, zlasti za razvoj storitev umetne inteligence, ki so v celoti skladne z okviri EU o varstvu podatkov in temeljnih pravicah, hkrati pa krepijo strateško avtonomijo in odpornost;

Regulativno okolje za umetno inteligenco na področju finančnih storitev

11. poudarja, da je sektor finančnih storitev zelo reguliran in da zanj velja več sektorskih zakonodajnih aktov na nacionalni ravni in na ravni EU, ki od akterjev zahtevajo obvladovanje tveganj na različnih področjih, vključno z varstvom podatkov, linijo podatkov, kakovostjo podatkov, upravljanjem podatkov, operativno odpornostjo, zunanjim izvajanjem, tveganjem modela, diskriminatornimi rezultati ter tržnim in kreditnim tveganjem, ki skupaj tvorijo okvir za uvajanje in upravljanje umetne inteligence v sektorju finančnih storitev[16]; vendar poudarja, kako pomembno je stalno spremljati regulativne vrzeli in nove primere uporabe umetne inteligence v finančnem sektorju, zlasti glede varstva pravic potrošnikov in pravice do zasebnosti;

12. ugotavlja, da je EU v primerjavi z drugimi jurisdikcijami sprejela pristop k ureditvi umetne inteligence, ki v večji meri temelji na tveganju; poudarja, da to lahko prestavlja izziv za uvajanje in razvoj umetne inteligence na področju finančnih storitev, vendar ponuja tudi priložnost za krepitev zaupanja in podporo inovacijam, če je okvir določen in izveden tako, da spodbuja pravno varnost, sorazmernost in zaupanje v trg; priznava, da se akt o umetni inteligenci še ne izvaja v celoti in da njegove praktične posledice še niso bile ocenjene;

13. opozarja, da akt o umetni inteligenci izrecno upošteva obstoječi pravni red Unije na področju finančnih storitev, njegov namen pa je preprečiti podvajanje zahtev, zlasti v zvezi z notranjim upravljanjem in postopki upravljanja kakovosti, tako da omogoča omejena odstopanja za finančne institucije, kadar v pravu EU o finančnih storitvah obstajajo enakovredne zahteve; izraža zaskrbljenost, ker kljub temu prihaja do prekrivanja zakonodaje in ker ni zadostnih smernic o razlagi teh prekrivanj in medsebojnih vplivov, kar povzroča nepotrebno zapletenost, ustvarja regulativna bremena in pravno negotovost ter s tem ovira uporabo umetne inteligence v sektorju finančnih storitev; poudarja, da je treba zagotoviti pravni, regulativni in upravni okvir, ki bi temeljil na gotovosti, predvidljivosti in stabilnosti; ugotavlja, da bi lahko široka razlaga akta o umetni inteligenci, namesto sorazmerne razlage, privedla do nesorazmernih zahtev glede skladnosti za finančne institucije in ustvarila pravno

---

16 Vidni primeri ustrezne sektorske zakonodaje med drugim vključujejo uredbo o kapitalskih zahtevah, direktivo o kapitalskih zahtevah, direktivo Solventnost II, direktivo o distribuciji zavarovalnih produktov, uredbo o trgih finančnih instrumentov, direktivo o trgih finančnih instrumentov, akt o digitalni operativni odpornosti, direktivo o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov, direktivo o KNPVP ter direktivo o plačilnih storitvah, ter spremljajoče smernice in regulativne tehnične standarde evropskih nadzornih organov.

negotovost; priznava izziv, ki izhaja iz dejstva, da imajo nadzorne agencije različne pravne razlage in pričakovanja glede uporabe pravnega reda, kar povzroča razdrobljenost enotnega trga; poziva Komisijo in pristojne nacionalne organe, naj med izvajanjem akta o umetni inteligenci in v okviru prihodnjega zbirnega svežnja za digitalno področje opredelijo in odpravijo morebitne nedoslednosti;

14. podpira priporočilo iz akta o umetni inteligenci, naj se finančni pristojni organi imenujejo za organe za nadzor trga za sisteme umetne inteligence, ki se uporabljajo v finančnih storitvah, ki štejejo za visoko tvegane; vendar ugotavlja, da bodo za nadzor sistemov umetne inteligence, ki niso visoko tvegani, odgovorni drugi pristojni nacionalni organi; priznava izzive, ki izhajajo iz dejstva, da je za uporabo pravnega reda Unije odgovornih več nadzornih organov; poleg tega priznava izzive, ki izhajajo iz različnih pravnih razlag in pričakovanj različnih nadzornih agencij, kar bi lahko povzročilo razdrobljenost enotnega trga;

15. spodbuja nadzorne organe, naj okrepijo usklajevanje, sodelovanje in izmenjavo informacij, da bi preprečili prekrivanje pristojnosti več organov; poleg tega poziva Komisijo in nadzorne organe, naj okrepijo sodelovanje z mednarodnimi partnerji v svetovnih forumih za določanje standardov, da bi zagotovili usklajenost in preprečili razdrobljenost regulativnih pristopov ter zagotovili, da bo EU sledila svetovnemu regulativnemu razvoju in bo z njim skladna;

16. ugotavlja, da splošna uredba o varstvu podatkov in njene zahteve glede najmanjšega obsega podatkov, omejitve namena, privolitve strank in obdelave osebnih podatkov s strani finančnih institucij omejujejo uporabo umetne inteligence v finančnih storitvah; meni, da je potrebno ustrezno ravnovesje med izkoriščanjem prednosti uporabe umetne inteligence v finančnih storitvah in varstvom podatkov potrošnikov;

Priporočila za zagotovitev odgovorne uporabe umetne inteligence v finančnih storitvah

17. obžaluje, da EU zaostaja pri inovacijah in naložbah na področju umetne inteligence, kar dokazuje 33 milijard EUR tveganega financiranja, ki so jih med letoma 2018 in 2023 prejela podjetja iz EU, ki razvijajo temeljne modele, medtem ko so ustrezna podjetja v ZDA prejela več kot 120 milijard EUR[17]; meni, da lahko sektor finančnih storitev kot največji porabnik za storitve in proizvode IKT deluje kot katalizator pri mobilizaciji zasebnih naložb v umetno inteligenco; poziva k ambicioznemu predlogu za zagon evropskega ekosistema tveganega kapitala v okviru unije prihrankov in naložb,

---

17 Christine Lagarde, *The transformative power of AI* (Preobrazbena moč umetne inteligence), 2025, https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2025/html/ecb.sp250401_1~d6c9d8df11.en.html.

saj so naložbe v umetno inteligenco v finančnem sektorju EU počasne;

18. poziva Komisijo, naj v posvetovanju z evropskimi in nacionalnimi nadzornimi organi ter deležniki zagotovi jasne in praktične smernice o uporabi obstoječe zakonodaje o finančnih storitvah v zvezi z uporabo umetne inteligence; meni, da bi moral biti cilj teh smernic omogočiti uporabo umetne inteligence v sektorju finančnih storitev, tudi na etičen, odgovoren in pregleden način; poziva k doslednim opredelitvam in poenostavitvi regulativnega okvira, da bi se izognili podvajanju zahtev, vključno z zahtevami glede poročanja o oceni tveganja, ter svari pred enotnim pristopom, ki nesorazmerno obremenjuje male in srednje velike finančne institucije; poudarja, da je treba vzpostaviti dobro ravnovesje med odgovorno uporabo umetne inteligence in omogočanjem dovolj prostora za inovacije;

19. poziva Komisijo, naj preuči, kako bi bilo mogoče orodja, ki temeljijo na umetni inteligenci, uporabiti na finančnih trgih, na primer pri posredovanju, upravljanju portfeljev in avtomatizaciji skladnosti, da bi prispevali k ciljem unije prihrankov in naložb, tudi s podpiranjem malih vlagateljev pri sprejemanju informiranih naložbenih odločitev, izboljšanjem finančnega izobraževanja, spodbujanjem inovacij med podjetji, zmanjšanjem razdrobljenosti trga in zagotavljanjem varnega okolja za potrošnike; poudarja, da je za doseganje teh ciljev potreben tehnološko nevtralen regulativni okvir;

20. meni, da sektorska zakonodaja, ki ureja uporabo umetne inteligence na področju finančnih storitev, na splošno zadostuje za uporabo umetne inteligence v sedanji obliki; poudarja, da bi bilo treba stalno spremljati morebitna podvajanja ali pomanjkljivosti v veljavni zakonodaji o finančnih storitvah, ki se uporablja za uporabo umetne inteligence; poudarja, da bi dodatna zakonodaja povečala zapletenost in negotovost in bi bil sektor na koncu prikrajšan za koristi uporabe umetne inteligence; poudarja, da so pri zanašanju na obstoječe okvire potrebni stalen nadzor, učinkovito izvrševanje in jasna dodelitev odgovornosti za zagotavljanje skladnosti, zlasti v primeru čezmejnega uvajanja umetne inteligence ali uvajanja umetne inteligence, oddanega v zunanje izvajanje, pa tudi spremljanje in ocenjevanje morebitnih prihodnjih vrzeli, ki bi jih ustvaril nov razvoj umetne inteligence, če bi to povzročilo znatna tveganja za potrošnike in finančno stabilnost; močno priporoča Komisiji in državam članicam, naj se uskladijo, da bi preprečile čezmerno prenašanje ustrezne zakonodaje in ustvarjanje novih ovir na čezmejnih trgih; ugotavlja, da lahko Komisija v skladu z aktom o umetni inteligenci oceni seznam visokotveganih aplikacij iz Priloge III k aktu o umetni inteligenci;

21. poziva evropske in nacionalne nadzorne organe, naj podprejo odgovorno uvajanje umetne inteligence s spodbujanjem doslednih razlag in sorazmerne uporabe veljavnih predpisov; meni, da ustrezna

ureditev uvajanja umetne inteligence v sektorju finančnih storitev podpira uporabo umetne inteligence in zaupanje družbe vanjo; poudarja, da sta odnos in pristop nadzornikov enako pomembna kot sama pravila; priporoča, naj se pri nadzornih prizadevanjih namesto abstraktnim ali teoretičnim pomislekom da prednost otipljivim, operativnim tveganjem, kjer so ugotovljena, hkrati pa naj se ohrani aktiven in sorazmeren pristop k nadzoru z uravnoteženjem inovacij in varstva potrošnikov za obvladovanje nepredvidenih tveganj, ki izhajajo iz vse širše uporabe tehnologij umetne inteligence; poudarja vlogo učinkovitega spremljanja in obravnavanja tveganj, povezanih z umetno inteligenco, vključno s tistimi, ki so povezana z nepreglednostjo, tržno koncentracijo in izgubo odgovornosti, kar bi lahko vplivalo na finančno stabilnost;

22. poziva Komisijo in države članice, naj odpravijo vstopne ovire znotraj EU za inovativna finančna podjetja, ki temeljijo na umetni inteligenci, med drugim z racionaliziranim izdajanjem licenc, čezmejnimi podjetji v razširitveni fazi in vključevanjem v nadzorniška inovacijska vozlišča;

23. podpira raziskave o vplivu uporabe umetne inteligence na okolje s poudarkom na intenzivnosti rabe virov in dolgoročni trajnostnosti, da bi povečali preglednost in finančnim institucijam pomagali oceniti te vidike in njihov okoljski odtis;

24. meni, da vse večja uporaba umetne inteligence, ki bi lahko vplivala na trg dela na področju finančnih storitev, zahteva visoko pismenost na področju umetne inteligence, digitalna znanja in spretnosti ter vključevanje talentov, podprto s pobudami za izpopolnjevanje v javnem sektorju in tržnimi rešitvami; podpira prizadevanja industrije in ciljno usmerjene pobude, vključno z javno-zasebnimi partnerstvi in programi preusposabljanja, za vzpostavitev tehničnih in etičnih kompetenc na področju umetne inteligence med zaposlenimi v finančnem sektorju, zlasti glede pravic in tveganj; poudarja, da je treba razviti strategije za umetno inteligenco, ki bodo povečale produktivnost, hkrati pa podpirale prilagajanje, izpopolnjevanje in prerazporejanje delavcev ter zagotavljale ustrezen človeški nadzor; poziva k večji jasnosti v zvezi z zahtevami iz akta o umetni inteligenci, da morajo finančne institucije izpolnjevati zahteve glede pismenosti na področju umetne inteligence; poleg tega poudarja, kako pomembno je zagotoviti in spodbujati enak dostop do orodij in storitev umetne inteligence, tudi za manj digitalno sposobne dele prebivalstva;

25. poziva Komisijo ter evropske in nacionalne nadzorne organe, naj ocenijo dodano vrednost regulativnih peskovnikov za umetno inteligenco, inovacijskih vozlišč in čezmejnih preskusnih okolij za finančne storitve, ki omogočajo eksperimentiranje s finančnimi inovacijami na podlagi umetne inteligence, da bi zagonskim podjetjem pomagali pri preskušanju njihovih produktov in obstoječim

institucijam omogočili, da preučijo novo uporabo v nadzorovanem okolju, hkrati pa ohranili varstvo potrošnikov in celovitost trga; meni, da bi lahko z dobro uporabo regulativnih peskovnikov za umetno inteligenco zagotovili strukturirano in nadzorovano preskusno okolje, potrebno za spodbujanje inovacij in odgovornega uvajanja umetne inteligence v sektorju finančnih storitev; spodbuja evropske in nacionalne nadzorne organe, naj okrepijo nadzorniška orodja in tehnologijo (SupTech) z uporabo umetne inteligence ter jih vključijo v vsakodnevne nadzorne dejavnosti, da bi izboljšali učinkovitost in uspešnost finančnega nadzora; ugotavlja, da namen teh orodij ni nadomestiti nadzornikov, temveč jih podpirati;

°

° °

26. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.